

PIER LUIGI NERVI

ART AND SCIENCE OF
BUILDING

2016. tavasz
Budapest

“Sohasem láttam még olyan jó statikai megoldást, mely ne lett volna egyben építészeti is kifejező.”

Pier Luigi Nervi

Pier Luigi Nervi

Pier Luigi Nervi

(1891-1979)

Forma és szerkezet szintézise

Pier Luigi Nervi (1891-1979), a huszadik század egyik legjelentősebb és leginvenciózusabb szerkezettervezőjét, a korszak egyik ikonikus alakját 45 éve avatta díszdoktorává a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem.

Ebből az alkalomból, az Építésmérnöki és Építőmérnöki Kar összefogásával Budapesten is látható az életét és munkásságát bemutató, 'PIER LUIGI NERVI – ART AND SCIENCE OF BUILDING' című vándorkiállítás, mely 2009 óta sikerrel mutatkozott be több helyszínen Európában és azon kívül is.

Nervi széles körben publikált munkásságát hazánkban is kiemelt figyelem kísérte. Formai és szerkezeti bravúrokat ötvöző, egyszerre expresszív és mégis gazdaságos megoldásai több mérnök- és

építészgeneráció példaképévé tették. Szerkezetei sok szempontból ma sem veszítettek aktualitásukból, ezért a kiállítás fontos küldetése, hogy a Nervi halálát követő időszakban egyre inkább feledésbe merülő életműről átfogó képet adjon, sok szempontból releváns üzenetét újból ismertté tegye.

A kiállított anyag Nervi jelentős épületeire fókuszálva tervezői és kivitelezői pályafutásának ismertetésén túl a korszak kulturális, gazdasági és politikai hátterét is bemutatja. Nervi munkájának ilyen alapos elemzése és kritikai értékelése reményeink szerint új szempontokkal gazdagíthatja a formai találmányosság szerkezettervezésben betöltött szerepéről napjainkban is zajló vitát. Ezzel is elősegítve az építészet és a szerkezettervezés közötti párbeszéd újbóli erősödését.

Palazzetto dello Sport

TALÁLKOZÁSAIM NERVIVEL

Dr. Balázs L György - a kiállítás fővédnöke

egyetemi tanár, tanszékvezető

Építőanyagok és Magasépítés Tanszék

BME Éptómérnöki Kar

Újra és újra lenyűgöz az a könnyedség, amivel Pier Luigi Nervi a betont, mint szerkezeti anyagot használta. Számára a beton határtalanul formázható anyag volt, amivel képes volt álmai megvalósítására. Erről olvashatjuk saját hitvallását a Pier Luigi Nerviről Za- nichelli kiadó gondozásában megjelent könyvben, amit akkor vásároltam, amikor fél éves kutatási ösztöndíjat kaptam a Politecnico di Milano-ra (1986-ban). A könyvben található információk alapján hétvégi kirándulásokat szerveztem magamnak kimondottan azért, hogy megnézhessem és megcsodálhassam Nervi Olaszországban föllelhető alkotásait.

Nervi lenyűgözött anyagválasztásával. Kiválóan demonstrálta, hogy a beton tulajdonságaival és alkalmazás-technológiájával hogyan tudja a szerkezet megvalósítását elősegíteni.

Lenyűgözött a szerkezeti rendszer megválasztásával. Tiszta, és jól követhető szerkezeti rendszereket alkalmazott.

Lenyűgözött továbbá formai kialakításaival. A formai

(esztétikai) megjelenésre minden alkotásában kiemelt hangsúlyt helyezett. Mind a teljes megjelenés, mind pedig a részletek vonatkozásában törekedett az anyag, a szerkezet és a forma egyensúlyának megvalósítására.

Nervit a mérnökök mérnöknek tekintik. Nervit az építészek építésznek tekintik. Nervit az anyagtanosok anyagtudósnak tekintik. Nervit a szerkezetesek szerkezettervezőnek tekintik. Igen. Ez mind igaz. Mindezek benne megvoltak külön-külön is.

Ha ki kellene emelnem Nervi alkotásai közül egyet, akkor nehéz helyzetben lennék. Mindenesetre a Palazetto dello Sport-ot választanám Rómában. Ez egy kis ékszerdoboz betonból. Tökéletes harmóniát sugároz az erőjáték, a térformálás és az anyagtulajdonságok optimális kihasználása szempontjából.

Önvallomásként azzal fejezhetem be, hogy Nervi bátorsága az anyagválasztásban és a szerkezeti rendszer megválasztásában komoly inspiráció volt egész oktatói-kutatói pályafutásom során.

Palazzo del Lavoro

IL PALAZZO DEL LAVORO

Dr. Sajtos István

egyetemi docens, tanszékvezető
Szilárdságtani és Tartószerkezeti Tanszék
BME Építészmérnöki Kar

A hatalmas, 25 000 m²-es épület egyike a mester azon néhány alkotásának, ahol nem csak a vasbeton, hanem az acél is lényeges tartószerkezeti anyag. Főként a rövid építési idő eredménye az anyag és szerkezetválasztás. Az épület 4x4 db, 38x38 m alaprajzi méretű, 25 m magas vasbeton oszloppal alátámasztott, acélszerkezetű födémszakaszból áll, közöttük be-világító üvegsávokkal. A mérnöki munka mindhárom területének, „Scientia – Techné – Praxis”, művelője, értője tudta csak alig több mint egy év alatt megépíteni ezt az épületet.

Átadása után kritizálták és dicsérték. Le Corbusier képeslapján ez állt: „magnifique palais”.

Kívülről az épület zárt, üveg függönyfal homlokzatának bordaosztás ritmusa, egyszerűsége nyugalmat sugároz.

Menjünk be. A födémmezők között, mindkét irányban végigfutó üvegsávok felfelé is kinyitják az épületet. Természetes fény mindenütt! Ortogonális és radiális elemekből kirajzolódó minta felettünk. Egyszerre zavaró és nyugalmat sugárzó. A hatalmas méretek ellenére jó bent lenni.

Mérnök vagyok. Értem az oszlop és gerenda változó méreteinek az igénybevételekkel összefüggő logikáját. Meglepő, hogy a radiálisan elhelyezett konzoloknak milyen kiegyenlített a terhe. Biztonságban érzem magam.

Hogy szép-e a ház? Azt nem tudom. Nyugodt, hallgatag, békés, mint egy bölcs öregember.

Szeretném egyszer átélni azt, amit a fényképek alapján elképzeltem!

St. Mary katedrális

ST. MARY KATEDRÁLIS

Dr. Bódi István

egyetemi docens

Hidak és Szerkezetek Tanszék

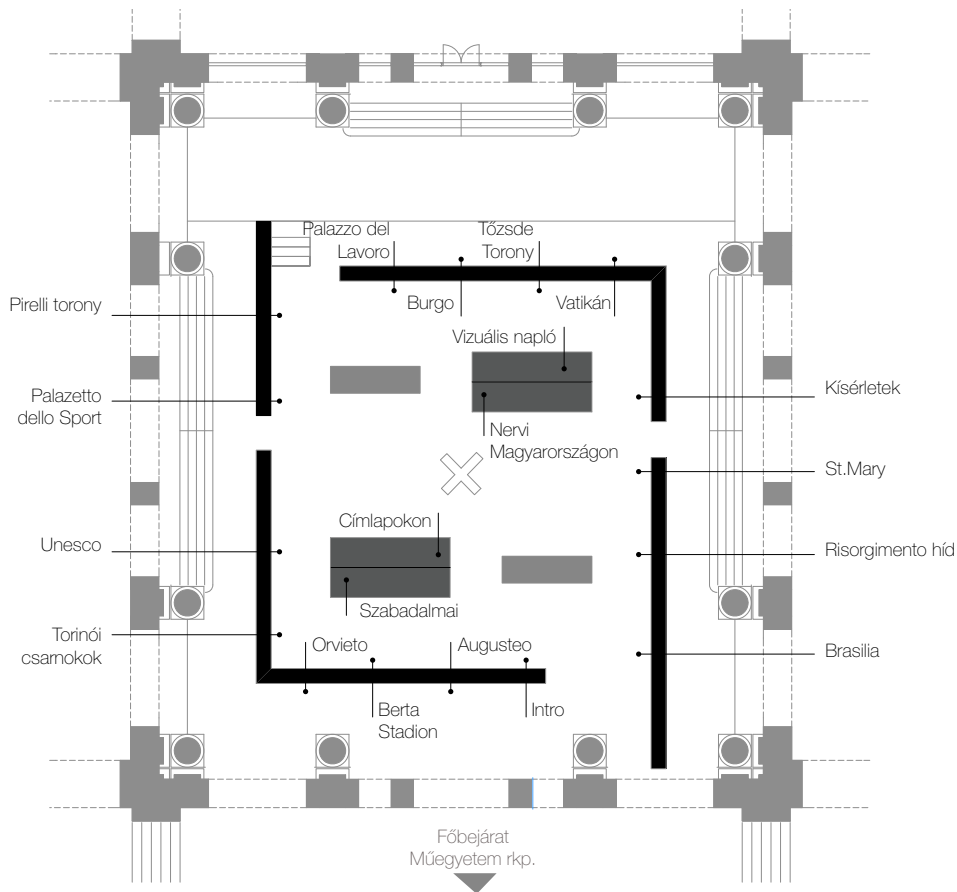
BME Építőmérnöki Kar

A katedrális formai jegyei egyáltalán nem tükrözik a más templomokon oly szokásos templomi díszítést, pompát, térhatásában mégis egyszerűségében méltóságteljes, szerkezeti kialakítása – a négy egymás felé fordított álló helyzetű torznégyszög héj együttese - is ezt hangsúlyozza. Homlokzatán a sima felületű vasbetonhéjak – majdnem teljes zártsága - irányítja a szemlélő figyelmét, az egyetlen lényeges motívumra a műremek tetején elhelyezett óriási arany keresztre. A katedrális belsejében a vasbeton héjak kétirányú, szigorú szabályos háromszögekben készített bordázása növeli hiperbolikus paraboloid héjak merevségeit, ugyanakkor mintegy vezeti a szemet a mennyezeten elhelyezkedő, kereszt alakot képező felső ablaksorra. Ez az ablaksor a négy

végén függőleges ablak-oszlopokká válva vezet vissza, le a földre, egyúttal kijelölik a vasbeton héjak peremtartóinak erőteljes vonalát és megadják azoknak szerkezetiileg szükséges merevségét.

A katedrális belsejében, ahogy szemünk is visszatér az emberi világba, a földre, itt P.L. Nervi újabb szerkezeti bravúrja vár, a hatalmas tetőt alkotó héjegyüttes szinte lebeg a térben: csupán négy sarokpontján támaszkodik a teljes szerkezet, elrejtve az erőteljes vasbeton peremtartókat is, újra-meg újra az ég felé fordítva a szemlélődő elkóborló tekintetét. Letisztult szerkezeti formák nyugalma uralja a belső teret, a St. Mary Katedrális új értelmet adott a modern szerkezet fogalmának 1971 óta, már csaknem fél évszázada.

KIÁLLÍTÁS

HELYSZÍNEK

BME, K épület, Aula

1111 Budapest, Műegyetem rkp. 1-3.

2016. március 21-25.

h-cs 9:00-19:00 p 9:00-16:00

BME Rajzi Galéria

1111 Budapest, Műegyetem rkp. 1-3. K320.

2016. március 29 - április 29.

munkanapokon 9:00-16:00

FUGA Budapesti Építészeti Központ

1052 Budapest. Petőfi Sándor u. 5.

2016. május 5-24.

minden nap 10:00-18:00

társkiállítás: Megfagyott Modern -
A magyar héjépítészet aranykora

A kiállítás az összes helyszínen ingyenesen látogatható.

A kiállítás főtámogatója:

DUNA-DRÁVA CEMENT
HEIDELBERGCEMENT Group

IMPRESSZUM

„Pier Luigi Nervi, Art and Science of Building” az új, átdolgozott verziója a „Pier Luigi Nervi. Architecture as Challenge” című vándorkiállításnak, amely a Politecnico di Torino-n, Carlo Olmo vezette nemzetközi kutatócsoport munkájára épül.

A KIÁLLÍTÁS SZERVEZŐJE:

Comunicarch Associates, Torinó

PLN – Pier Luigi Nervi Project Association, Brüsszel

KURÁTOR:

Cristiana Chiorino

KÖZREMŰKÖDŐK:

Renderek: NerViLab

Katalógus: Pier Luigi Nervi. Architecture as Challenge
(ed. C.Olmo, C. Chiorino, SilvanaEditoriale, 2010)

KÉPEK FORRÁSA:

Archivio Coni, Róma; Archivio Pippo Caccavale, Nápoly
Centro archivi MAXXI Architettura, Róma; Centro Studi e Archivio della Comunicazione; Università degli Studi di Parma, Párma; Hagen Stier, Hamburg; PLN, Brüsszel

MAGYARORSZÁGON BEMUTATJA:

Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem,
Építészmérnöki és Építőmérnöki Kar

FŐVÉDNÖK:

Dr. Balázs L. György

A KIÁLLÍTÁST ADAPTÁLTA:

Gáspár Orsolya, Dr. Sajtos István, Dr. Bódi István

KÖZREMŰKÖDŐ HALLGATÓK:

Installáció, arculat: Fürtön Balázs, Horóczy Flóra,

Honlap: Hargitai Bence, Mándoki Réka

Nervi Magyarországon: Kövesdi Andrea, Szkiba Veronika

Fordítás: Pokol Júlia, a Fordító ÖK közreműködésével

A kiállítás főtamogatója: **DUNA-DRÁVA CEMENT**
HEIDELBERGCEMENT Group

Támogatók:

Szakmai partnerek:

